

Опубликовано Инвестиционное послание Главы Якутии на 2019 год

Инвестиционная политика Якутии призвана стать действенным инструментом в достижении в республике поставленных Президентом РФ Владимиром Путиным национальных целей развития страны до 2024 года по качественному повышению уровня жизни и благосостояния населения, ускорению технологического развития и построению цифровой экономики, промышленному росту и запуску новых современных производств.

По мнению руководителя Якутии Айсена Николаева «пора переходить от «создания институтов» к реальным ощутимым шагам с четким результатом». Он ставит задачу до 2024 года привлечь в новые инвестиционные проекты не менее 500 млрд рублей, а к 2024 году Якутия должна войти в ТОП-20 Национального рейтинга состояния инвестиционного климата.

«Мы заинтересованы в проектах, включающих создание новых высокопроизводительных рабочих мест для наших жителей, в проектах, обеспечивающих создание высокотехнологичной конкурентоспособной конечной продукции и, как следствие, формирующих

поток новых налоговых поступлений в экономику», - поясняет Айсен Николаев и добавляет, что «внедрение

современных экологически чистых технологий и высокий уровень социальной ответственности бизнеса будут для нас весомыми критериями в выборе инвесторов».

Драйверами развития экономики региона призваны стать транспортно-логистический и туристско-рекреационный секторы, сектор информационных технологий, сектор креативной экономики, лесопромышленный, агропромышленный и биотехнологический секторы.

По ключевым проектам глава определил персональных менеджеров. Например, за строительство моста через реку Лена будет ответственным заместитель председателя правительства Кирилл Бычков, создание предприятий по переработке природного газа будет курировать министр промышленности и геологии Максим Терещенко.

Пресс-служба Главы Республики Саха Якутия и Правительства Республики Саха (Якутия).

Улууска - бу күнүргэ

Социальной десант-Хатылыга

Ахсынньы 4 күнүгэр Хатылы нэһилиэгэр социальной десант сырытта. Күн бастагы анаарыгар улуустаабы дьэз кэргэн уонна оҕо дьыалаларыгар исписалииһа Татьяна Бушкова салайааччылаах дэлэгээссийэ оҕуспа оболорун уонна төрөппүттэри кытта көрсөн араас психологической

трениннэри, кылаас чаастарын ыыттылар. Үөрэнэччилэргэ оҕолор эбээһинэстэрин уонна бырааптарын туһунан саастарын ситэ илик оболор хамыһыйаларын сэкирэтээрэ Виктория Лазарева, суолтан сэрэхтээх буолуу, соҕуону тутуһуу туһунан участковай Николай Христофоров кэпсэтилэр. Чөл олох уонна патриотизм өйдөбүллэрин улуустаабы дьэз кэргэн уонна оҕо-аймах дьыалаларыгар отделын исписалииһа Татьяна Бушкова, ыччат бэйиитикэтин исписалииһа Иван Пономарев быһаардылар. Оттон төрөппүттэргэ ийэ, аба эбээһинэһин үрдэтигэ психологической киин психолога Жанна Кулар дьарыгы ыытта, обону киингэ аабыытыгар сыһыарыыга улуустаабы киинэммит

бибэлтиакэ систимэтин үлэһитэ Саргылана Седлищева субэлэри биэрдэ, улуустаабы үөрэх салалтатын исписалииһа Лена Винокурова үөрэххэ туттарсыы туһунан сырдатта.

Оттон эбиэттэн киһэ иллэн кэми туһалаахтык атаарарга анаан, дьэз хаһаайкаларыгар Татьяна Бушкова кыбытык тигэргэ, оҕуруу анньарга, Изабелла Кузьмина полимернай пластиктан хуукулалары чочуйан-нарылаан таһаарарга уонна Прокопий Екеньямов туойунан араас оноһуктары онорорго маастар-кылаастары ыыттылар. Маны тэнэ эр дьонно анаан Матрена Николаевна-Сыдыаа, Афанасий Романович-Байдам Филипповтар сүрү көтөбөр сизри-туому толордулар.

Мария Борисова, Хатылы нэһилиэгин социальной үлэһитэ:

Быйылгы социальной десант олус интэриэһинэйдиһааста. Маастар-кылаастарга бэрт элбэх киһи себүлээн сырытта. Мин, бэйэм кыралаан иистэнэр буоламмын, иис көрүнэр дьарыктаным. Элбэх сананы биллим-көрдүм. Холубур, кыбытык тигиһэ матырыйаал дьүһүнүн сөпкө таларга, оҕуруонан иистэнэргэ өкү сөпкө дьүөрэлииргэ үөрэнним. Өссө оноро сылдыар саахыматтытын көрдөрөн, хайдах тулсаран бизэргэ субэлэттим-амалаттым. Социальной десант сүл аайы кэнээн иһэригэр, туһалаах субэлэри бизэритин туһунан киһи бэйэтин олобор дьарык оностон, сайдан тахсарыгар баҕарабын.

Марфа ПЕТРОВА.

Улууслутугар сэттиньи 26 күнүттэн саҕалаан, ахсынньы 5 күнүгэр диэри доруобуйаларынан хааччахтаах дьон декадата ыытыллан түмүктэнэ. Декада аан бастаан, Одьулуун нэһилиэгэр "Бииргэ дьоллоохпут" диэн дьэз кэргэн куонкуруһуттан аһыллыбыта. Онно Төлөй нэһилиэгиттэн Капрыновтар дьэз кэргэн ситиһиилээхтик кытыбытара. Салгыы Дьокуускайга ыытыллыбыт өрөспүүбүлүкэтээби күрэххэ улуус чизһин көмүскээн, бастагы миэстэни ылан кыайыы кынаттанан кэллилэр.

Декада чэрчитинэн, итини таһынан, Чурапчытаабы балыһа стоматологической

ДЬАРЫКТААХ БУОЛУУ – ОЛОХ ИРДЭБИЛЭ

отделениета улахан дьон, оболор тиистэрин көрдүлэр, эмтэтилэр. Оболорго анаан "Айыллаан" сынньалан киинэ бэрт сэргэх аһаҕас күннэри тэрийдэ: пицца астааһыныгар маастар – кылаас ыытылынна, сонньуу хосторо уонна киинэ тыйаатыр төлөбүрү суох үлэлэтилэр.

Өрөспүүбүлүкэтээби "Ийэм, аҕам уонна мин – ыспартыбынай дьэз кэргэн" күрэххэ Мугудай нэһилиэгиттэн Яковлевтар дьэз кэргэн иккис бочуоттаах миэстэҕэ тигистилэр. Ону таһынан декада устага улуус киин баанньыгар доруобуйаларынан хааччахтаах дьон босхо сырыттылар, "Блеск" парикмахерской кэлэктиибэ чэпчэтиилээх өтөнү онордо Дьокуускайга "Ситиһии баала" диэн тэрээһин 30 сыллаах үбүлүйдээх күнүгэр Чурапчы улуунуттан 8 киһилээх делегация кытыыны ылбыта. Онно Алаҕар нэһилиэгэ өрөспүүбүлүкэҕэ "Бастын тэрилтэ" аатын ылла, улахан наҕараадаҕа тигистэ.

Ахсынньы 5 күнүгэр "Айылгы" сынньалан киинигэр декаданы түмүктүүр дьаһалга улуус баһылыгынан социальной болпуруостарга солбуйааччы Н.И. Аммосов, социальной харалта начаалынньыга Л.В. Тосукаева, СӨ доруобуйаларынан хааччахтаах дьон уопастыбаларын бэрэссэдээтэлэ И.В. Лебедева, улуустаабы Дьарыктаах буолуу киинин салайааччыта С.С. Осипов, улууска инбэлииттэр уопастыбаларын салайааччы Р.Г. Дьячкова кытыыны ылпылар. Бу улахан дьаһалга Лидия Васильевна Тосукаева "Вейли Озбар – исполнитель желаний" фантастической роман ааптарыгар Василий Петровка киингэ өссө салгыы бэчээккэ тахсарыгар харчынан көмөнү туттарда.

Форум кэмигэр араас таһымнаах быһастапкалар көрдөрүүгэ туруоруннулар. Холубура, Кристина Куйчоҕо сутаҕнай быһаапкатын оноһуктара. Мугудай нэһилиэгиттэн Күннэй Аммосова сувенирдара биһирэннилэр. Бу дьаһалга маастар-кылаастар тэрилиннилэр. "Самодельный" доруобуйаларынан хааччахтаах оболор төрөппүттэрин кулууптара тымырдааһы уонна бэчээһини кизэргэти

ньымаларын, улуустаабы дьэз кэргэн уонна оҕо-аймах дьыалаларыгар отделын исписалииһа Татьяна Бушкова сахалыы быһыһылаах кизэргэли тиги, Римма Дьячковская түүнү сиигитэн танас онорон таһаарыы кистэлэннэрин кэпсэтилэр, көрдөрдүлэр.

Биирдимиһэн дьонно пенсионнай фонда, социальной харалта, нэһилиэнньэ дьарыктаах буолуутун киинэ, МСЭ хамыһыйата, инбэлиит оболордоох төрөппүттэр кулууптара, улуустаабы балыһа үлэһиттэрэ бастагы суһал көмөнү онорууга субэ-ама бизэрдилэр. Маастар-кылаастары таһынан кэрэ анаардарга анаан, визажист, тынырах маастара, парикмахер үлэлэтилэр. Итиэннэ психологтар, юристар дьонно туһааннаах көмөлөрү онордулар.

Күн иккис анаарыгар А.К. Софронов аатынан ыспартыбынай комплекска күрэхтэһиилэр ыытылыннылар, "Айыллаан" киинэ тыйаатырыгар биһиги кэммит дьоруойдарыгар анаммыт быстах киинэлэр көрдөрүлүннүлэр, "Ырыалаах ыллык" куонкурус олус тэрээһиннээхтик ыытылынна.

Семен ЖЕНДРИНСКИЙ.

Убулуйдээх биир дойдулаахпыт

БИЛЛИЛЭЭХ БЫҢЫЙ, УЧУУТАЛ, ТИРИЭНЬЭР

Педагогическай үлэ уонна успуорт бэтэрээнэ, Российской Федерация үөрэбин туйгуна, чэлчэки атлетикаҕа Саха Өрөспүүбүлүкэтин успуордун маастара, Болугур нэһилиэгин бочуоттаах гражданина Егор Константинович Абрамов үбүлүйдээх 70 сааһын туолла. Кини биллиилээх, үрдүк көрдөрүүлээх учуутал, тириэньэр,

ыспарсымыан, тэрийээччи, эрэллээх табаарыс быһыытынан улууспутугар эрэ буолбакка, өрөспүүбүлүкэбэ тийэ сыаналанар.

Гоша 1948 сыллаахха ахсынны 8 күнүгэр төрөөбүтэ. Төрөппүттэрэ эрдэ өлөннөр, убайыгар Алексей Алексеевич, санаһа Марфа Семеновна Абрамовтар дьэ кэргэттэригэр иитиллибитэ. Бу 11 оҕолоох ыалга 12-с улахан уолларынан буолбута. Олохтоох оскуолаҕа үөрэнэ кириэн орто үөрэби 1969 сыллаахха бүтэрбитэ. Мин кинини кытары биир кылааска үөрэммитим. Бэрт сытыыта, элэс курдуга. Дьибэбэ-хообобо сүрдээбин тиллэрэ, үөннүрээри гыннабына, мүчүннүү, хараҕа чабыллыа түһэрэ. Ити кэмнэ оройуонга орто оскуола абыйах буолан, Мырыла, Одьулуун нэһиликтэрин оҕолоро абыс кылаас кэнниттэн Мындаҕайыга кэлэн үөрэнэллэрэ. Тохсуска икки кылаас этибит, онуска сорохтор тохтооннор, биир кылаас буолбуппут. Кэли оҕолор үксүбүт интэринээккэ озоробут. Гоша биһикки ороннорбут кэккэлэһэ тураллара. Оччолортон сүүрүүнэн умсугуйан туран дьарыктанара. Хас сарсыарда аайы эрдэ туран, хочобо кириэн сүүрэрэ. Оройуонга сүүрүүгэ күрэхтэһэ киридэбинэ мэлдьи инники сылдьара. Сүүмэрдэммит хамаандаҕа кириэн кыттарым. Бастыҥ сүүрүктэрбитинэн кини, Валера Ядрихинская, Варя Поисеева, Таня Артемьева буолаллара. Үөрэбэр уот курдук орто этэ.

Биир кэмнэ ытык изэспитин толоро, Сэбиэскэй Аармыйа кэккэтигэр сулууспалы барбылпыт. Кини Читаҕа АГА-1 станцияҕа сулууспалаабыта. Суруйсар этибит. Саха уолаттара Афанасий Большаков, Николай Кронников, Никита Кривошапкин, Егор Оконешников, Николай Васильев, Семен Саввин о. д. а. бииргэ сылдыбыттара. Бары даҕаны бэйэлэрин кыанар эр бэртэрэ этилэр, онон сулууспаны ыарыҕаппакка үчүгэйдик түмүктээбиттэрэ. Сулууспалаабыт түгэннэриттэн Николай Кронников хаста да сурунаалларга хаһыаттарга сырдатан турар.

Оҕо эрдээбиттэн физкултуураны уонна успуорду кытары ыкса добордоспут уол идэтин эмиз ити эйгэбэ анаабыта. С. Ф. Гоголев аатынан Дьокуускайдаабы педагогическай училищеҕа физкултуура салаатыгар үөрэнэ кириэн, 1975 сыллаахха үчүгэйдик үөрэнэн бүтэрбитэ. Оскуоланы бииргэ бүтэрбит табаарыһа Дмитрий Сидоровтыын Бүлүү оройуонугар ананан үлэлээбиттэрэ. Егор – Кыргыдайга, Дмитрий – Тылгыны оскуолатыгар. Уопсайа ылбыт идэтинэн 35 сыл оҕону, ыччаты эт-хаан өттүнэн сайыннарыыга үлэлээтэ. Итинтэн 20-тэн тахса сылын төрөөбүт-үөскээбит дойдутугар Мугудай, Чурапчы, Амма орто оскуолаларыгар физкултуура учууталын, тириэньэр быһыытынан сылдыбыта. Таһаарылаах үлэлээх эдэр киһини таба көрөннөр, 1991 сыллаахха Чурапчытаабы Д. П. Коркин аатынан Өрөспүүбүлүкэтээби оҕо орто ыспартыбынай оскуолатыгар үлэбэ ынырыбыттара. 1991—2001 сылларга Мындаҕайытаабы „Дабаан“ ыспартыбынай-чэбдигирдэр лаабырга начаалынныктаабыта. Ити үлэлиир кэмигэр орто уонна уһун дистанцияларга ыспартыбынай кылаас аһылларын ситиспитэ.

2001 сылтан Чурапчытаабы Судаарыстыбаннай физическай култуура уонна успуорт институтугар

чэлчэки атлетика салаатыгар тириэньэр-преподавателинэн үлэлээбитэ. Үлэлииригэр санаттан сана ньымалары, методиканы туһанар, бэйэтэ айар, олоххо киллэрэр. Ол курдук орто уонна уһун дистанцияларга сүүрүүгэ ыспарсымыаннары климат усулуобуйатын учуоттаан дьарыктыыр методиканы айбыта. Тьа сириэн усулуобуйатыгар саастарынан тыыран сүүрүү нормативын онорбута. Бу норматив биһирэммитэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр сүүрүктэргэ разрядтары инэриигэ туттулар буолбута. География учууталынан үлэлиир кэмигэр „Ыспарсымыан үүнүүтүгэр чөл туруктаах олобу тутуһуннары, экологическай култуура ийи“ үлэни суруйбута, олоххо киллэрэн туһаммыта.

Егор Константинович учууталлыыр, тириэньэрдир кэмигэр иитиллээччилэрэ улуустаабы, өрөспүүбүлүкэтээби, регионнардаабы күрэхтэһиилэргэ мэлдьи үрдүк ситиһиилэнэллэр. Өрөспүүбүлүкэ 37 чөмпүйүөннэрин уонна призердарын, Россия 3 чөмпүйүөнүн, 23 Уһук Илин зона чөмпүйүөннэрин уонна призердарын дьарыктаан, иитэн таһаарда. Бэйэтин суолун батыһан, кини 31 иитиллээччигэ физическай култуура уонна успуорт исписэлиистэринэн үлэлииллэр, 3 киһи педагогическай наука хандьыдааттарынан буоллулар. Бастыҥнартан сорохторун ааттаталаатахха—Кеша Дьяковскай Саха Өрөспүүбүлүкэтин 400, 800, 1000, 1500 мизтэрэбэ сүүрүүгэ 8 төгүллээх чөмпүйүөн, Бүтүн Россиятаабы кросска 1000, 1500 м сүүрүүгэ призер. Кеша Николаев—Уһук Илин зона хас да төгүллээх призер, Ганя Гермогенов—Саха Өрөспүүбүлүкэтин, Уһук Илин зона 3000, 5000 м. сүүрүүлэргэ чөмпүйүөн, призер. Федя Макаров—Саха Өрөспүүбүлүкэтин 1000, 3000 м. сүүрүүлэргэ чөмпүйүөнэ, призера, Алеша Попов—„Саха—Азия оҕолоро“ норуоттар икки ардыларынаабы күрэх эстафетаҕа кыайылаах, Георгий Неустроев, Алеша Кардашевская, Саина Саввина, Александр Попов, Костя Абрамов—өресүүбүлүкэ, зона чөмпүйүөннэрэ, призердара. Иитиллээччилэрэ учууталларын, тириэньэрдэрин убаастыыллар, кизн тутталлар. Ол туһунан үбүлүйдээх даататыгар „УАЗ“ массыына бэлэхтээбиттэрэ.

Чөл олобу, физкултуураны уонна успуорду пропагандалааччы быһыытынан Егор Константинович өресүүбүлүкэбэ биир бастакынан төрөөбүт кыраайы үөрэтэр сыаллаах сүүрүүлэри тэрийэр, бэйэтэ салайааччы быһыытынан кыттар. Барыта 26 улуус сириэн-уотунан 87 сүүрүүгэ кытынна. 270 дэриэбинэбэ сырыттылар, дьону

кытары 1825 кэрсүһүүнү онордулар. Итинтэн сорохторун ааттаахха—Д. П. Коркин төрөөбүтэ 70 сылынан 5 улууу хабан, „Чурапчы—Кэбээйи“, А. Е. Кулаковскай төрөөбүтэ 125 сылыгар анаан „Чурапчы—Таатта—Чурапчы“. Чурапчы хоту „Чурапчы—60, 65 сылларыгар анаан „Чурапчы—көһөрүлүүтүн 60, 65 сылларыгар анаан „Чурапчы—Кэбээйи“, Саха сирэ Россия састаабыгар кирибитэ 375 сылыгар аналлаах, Нерюнгри куора Чурапчылыын шефтэспитэ 30 сылыгар аналлаах, Көмүһү хостуур бырамысыланнас Саха сиригэр тэриллэбитэ 80 сылыгар аналлаах „Чурапчы—Аллаах Үүн“ маршруттарынан сүүрбүттэрэ.

Е. К. Абрамов чэлчэки атлетикаҕа Саха Өрөспүүбүлүкэтин успуордун маастара, нуучча бэтэрээннэргэ Россия успуордун маастара, нуучча дуобатыгар маастарга хандьыдаат. 10, 20 км дистанцияларга сүүрүүгэ өрөспүүбүлүкэ хас да төгүллээх чөмпүйүөнэ. Бэтэрээннэр ортолоругар Москва куоракка 2003 сыллаахха буолбут күрэххэ 10 км иккис мизтэлээх. 2009 сыллаахха аан дойду чөмпүйүөнээтигэр 10000 м сүүрүүгэ төрдүс буолбута. Институт, улуус, өрөспүүбүлүкэ ыспартыбынай олобор көхтөөхтүк кыттар.

Улуустаабы Чэлчэки атлетика федерациятын, Өрөспүүбүлүкэтээби бэтэрээн ыспарсымыаннар сэбиэтэрин, „Дьулуур“ сүүрүү кулуубун чилиэнэ 1-кы категориялаах судьуйа Бэтэрээннэр күрэхтэһиилэригэр мэлдьи кыттар, инники күөкнэ сылдьар. Кэргэннээх, үс оҕолоох. Кэргэнэ Матрена Афанасьевна өр кэмнэ учууталлаабыта, уола Константин чааһынай урбаанныт, аҕатын туйабын хатаран үрдүк көрдөрүүлээх ыспарсымыан, Мария—сибээс инженерэ, Аина—гааһынан хааччыллыы инженерэ. Дьэ кэргэн аҕа баһылыгын быһыытынан дьонугар-сиргэтигэр оруола улахан, табаарыстарыгар, иитиллээччилэригэр апаратыаттаах. Үрдүк көрдөрүүлээх таһаарылаах үлэтэ сыаналанан, „Саха Өрөспүүбүлүкэтин физическай култуура уонна успуорт сайдыытыгар кылаатын иһин“, „Саха Өрөспүүбүлүкэтин физическай култуура уонна успуоржа бэтэрээнэ“, „Чурапчы улууугар физическай култуураны уонна успуорду сайыннарыыга киллэрсит кылаатын иһин“ бэлиэлэринэн, элбэх грамоталарынан, дипломнарынан, Махтал суруктарынан наһарадаламмыта.

Биллиилээх быһыытын, тириэньэритин, табаарысын Егор Константинович Абрамовы үбүлүйдээх даататынан ис сүрэхпиттэн эбэрдэлээн туран, чэгиэн доруобуйаны, бэйэтигэр, дьэ кэргэнигэр этэннэ буолууну, бигэ туруктаах олобу баҕарабын.

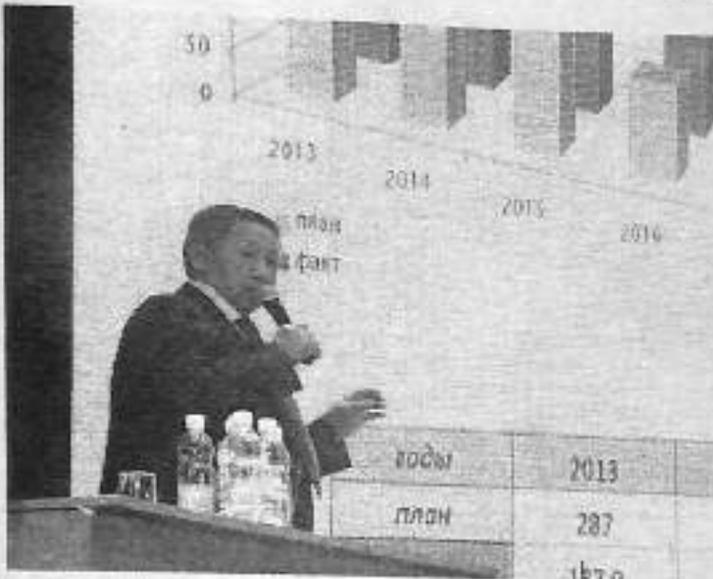
Алексей СЛЕПЦОВ.

УЙГУ КЫНАТА

"Чурапчы" ТХПК "Сага олох" хаһыакка ыйга биридэ тахсар анал сыһарыгыта

КЭПЭРЭТИИП БЫРАБЫЛЫАННЫАТЫН САГА САСТААБА, БЭРЭССЭДЭЭТЭЛЭ БЫЫБАРДАННЫЛАР

Сэтинньи 27 күнүгэр „Айылгы“ култуура уонна духуобунай сайдыы киинигэр „Чурапчы“ ТХПК пайщиктаахтарын уопсай мунньаба буолла.

Мунньах 3 болпуруоһу көрдө. Бастагы „Чурапчы ТХПК бырабылыанньатын 5 сыллаах үлэтин отчуотун“ бырабылыанньа бэрэссэдээтэлэ Николай Аржаков огордо. Иккинчэн „Чурапчы“ ТХПК 5 сыллаах финансовый отчуотун бырабылыанньа чилиэнэ Иван Парфенов туруорда. Үһүс болпуруоһунан бырабылыанньа сана састааба, бэрэссэдээтэлэ, наблюдательнай сэбизт бигэргэннилэр.

Бастагы болпуруоска **Н.А. Аржаков** салайар кэпэрэтиибин 5 сыллаах үлэтин салааларынан сценаба экранна тыктарыллыбыт диаграммаларынан көрдөрөн, быһааран кэпсээтэ. Барыта улуус үрдүнэн 2217 пайщиктаах баар. Фермерскэй хаһаайыстыба—243, ЖСПК—30, чааһынай хаһаайыстыба—1941. ТХПК—3. Үүтү ыаһын 10 ый түмүгүнэн 96,5 бырыһыан толорулунна, эти соботуопкалааһын былаана туолла, арыыны, цельномолочнай бородууксуйаны, эттэн

полуфабрикаттары, халбаһыны, ыраас ууну, килиэби, кондитерскэй оноһуктары, оҕоруу былаанатопуруллар, сыллата оноһуллар үлэ кэринэ улаатан иһэр. Сүрүн сирээстибэлэри улаатыннарары былааннаахтык ытыллар—2013 сыллаахха 230 мөл. эбит буоллабына. 2017 сылга 260 мөл. буолла. Эргэрбитти балансаттан таһааран иһии, реконструкциялааһын, модернизация, сана технологиялар олоҕо киллэриллэллэр. Араас бырагыраамаларга кириигэ, граннарга тиксиигэ үлэлэһэллэр. Ити түмүгэр Мугудай астыыр-үөлүүр кэмбинээтигэр, улуус киинигэр арыы сыабар, киин буйунаба, с. д. а. халытаалынай өрөмүөннэр ытыллынылар, оборудованиелара санардылынылар. Үлэһиттэр олорор, үлэһир устулбууяларга тупсарыллар. „Тыа сирин территорияларын кэлимник сайыннары“ бырагырааманан 25 ыйа сана дьылзэнэ. „Хаарбах дьылзэртэн көһөрүү бырагырааманан 6 ыйа туһанна. Орто хамнас 2013 сылга 17 тыһ. солк эбит буоллабына, 2017 сылга 31 тыһ. 275 солк тэҥнэстэ.

Иккис болпуруоска дакылааты истии кэнниттэн болпуруостар кириэн эппизтэннилэр.

Бастагынан **А. Т. Ноговицын** тыл этиитигэр улуус салаалата кэпэрэтиип үлэтигэр быһаччы өрөһөр бырааба суоһун да иһин, эрдэ бу тэрилтэни салайа сылдыбытынан, улуус сайдыытыгар, үлэһэн көрдөрүүтүгэр улахан оруоллаабынан болҕомто киинигэр турарын бэлиэтээтэ. Дагылаат бары салаалар үлэлэрин ымпыктаан-чымпыктаан, анаалыстаан туруоруллубуттун астыммытын, көрдөрүү үрдээбитигэр үөрбүтүн эттэ. Инники сорок быһыытынан матырыйаалынай-техническэй баазаны тупсарыыга, цифровой технологиялары баһылаан үлэлэһэргэ суболээтэ. Бырабылыанньа үлэтин үчүгэйинэн сыаналаан туран, **Н. А. Аржакову** бэрэссэдээтэлинэн быыбардыырга этии киллэрдэ.

И.И. Хон хамнас үрдээн иһэрин биһирээбитин биллэрдэ, үүт, эт тутуллар сыаната итин кытары тэҥнэ үрдүүрү буоллар диэн бабатын эттэ. Кэпэрэтиип бородууксуйата нэһиликтэргэ тийэн атыланыытын тэрийэри бэлиэтээтэ.

В.Н. Барашкова сайылыктааһын бырагыраама орус бэркэ үлэлээн иһэн кэнники кэмгэ мөлтүү быһыытыбытын кириитикэлээтэ. Үүтү дэлэтиигэ сайылыктааһын улахан оруоллаабын бэлиэтээн туран, кэпэрэтиип өттүттэн болҕомто күүскэ уурулларын туруоруста. Салайааччылар өттүлэригэр үлэһиттэргэ, ордук эдэрдэргэ эйбээс сыһыан наадатын бэлиэтээтэ.

А. Е. Сивцев сайдыыга тэриптэ өттүн эрэ көрбөккө, табаары онорооччуларга эмиэ сөптөөх болҕомто наадатын туруоруста. Былырыын сылгыга ыарахан кыстыкка кэпэрэтиип өттүттэн эбиэһинэн хааччыы ситэ тэриплибэтэбин кириитикэлээтэ.

Д. Д. Ноев үүт, эт сыанатын үрдэтиигэ бородууксуйа оноһулларыгар туттуллубут ороскуотун аччатыыга үлэлэһэргэ, себестоимоһун аччатарга эттэ.

Е. Е. Адамов бородууксуйа үрдүк хаачыстыбалаах буоларыгар сыаната үрдүүрүгэр механизированнай хотоннору тутарга, аныгы технологиянан үлэһиргэ ынырда. Үүттэн, эттэн бородууксуйа тупсабай оноһуулаах анал иһиттэрдээх, хаалаах буолууттар кэпэрэтиип сөптөөх хайысканы тутуһан үлэһирин хайбаата.

Тыл эппит дьон бары кэпэрэтиип үлэтин үчүгэйинэн сыаналаатылар. Бырабылыанньа сана састааба быыбарданна, бэрэссэдээтэлинэн Николай Афанасьевич Аржаков бири санаанан бигэргэннэ.

Үүтү соботуопкалааһын сэтинньи ый түмүгүнэн

Наслега	План 2018 г	за отчетный месяц 2018 года					за январь - ноябрь 2018 года					
		ноябрь		(- +) тонн	в %	Закуп 2017г	2018 г к 2017 г	за I - XI 2018 года		(- +) тонн	Закуп 2017 г	2018 г к 2017 г
		план	факт					план	факт			
Алагарский	383	11,17	22,86	11,69	204,7	56,91	-34,05	377,94	457,53	79,59	429,940	27,586
Бахсытский	329	9,60	21,06	11,46	219,4	54,51	-33,45	324,85	422,57	97,72	424,011	-1,440
Болтогинский	317	9,23	7,25	-1,98	78,5	38,36	-31,11	312,45	199,14	-113,31	242,947	-43,809
Болугурский	642	18,70	48,57	29,87	259,8	109,98	-61,41	632,86	641,70	8,84	636,020	5,682
Арылахский	294	8,55	21,69	13,14	253,7	42,63	-20,94	289,42	319,31	29,89	305,310	14,005
Кытанахский	273	7,95	10,05	2,10	126,4	36,44	-26,39	269,08	234,89	-34,19	253,190	-18,296
Мугудайский	513	14,93	24,90	9,97	166,8	54,71	-29,81	505,40	480,24	-25,16	479,680	0,556
Ожудунский	626	18,23	41,64	23,41	228,4	111,27	-69,63	616,93	668,67	51,74	538,410	130,262
Соловьевский	545	15,87	19,90	4,03	125,4	97,60	-77,70	537,26	606,52	69,26	577,931	28,589
Сыланский	791	23,04	21,01	-2,03	91,2	97,62	-76,61	779,79	716,00	-63,79	796,599	-80,598
Телейский	325	9,47	12,43	2,96	131,3	42,02	-29,59	320,41	340,50	20,09	268,525	71,973
Хадарский	408	11,90	14,99	3,09	125,9	77,35	-62,36	402,73	454,28	51,55	456,939	-2,661
Хатылынский	373	10,85	13,23	2,38	121,9	55,63	-42,40	367,31	309,42	-57,89	331,037	-21,615
Хаяхсытский	330	9,62	17,08	7,46	177,5	54,53	-37,46	325,72	336,10	10,38	344,287	-8,185
Хоптогинский	673	19,61	28,46	8,85	145,1	82,30	-53,84	663,83	467,10	-196,73	584,719	-117,616
Чакырский	460	13,39	23,83	10,44	177,9	92,59	-68,76	453,17	522,10	68,93	558,883	-36,788
Чурапчинский	319	9,36	13,26	3,90	141,7	29,98	-16,72	315,01	204,04	-110,97	208,426	-4,383
по улусу	7600	221,47	362,19	140,72	163,5	1134,43	-772,24	7494,16	7380,11	-114,05	7436,854	-56,739

2018 сыллаабы үүтү соботуопкалааһын былаана 7600 туюнна. Ити 11 ый түмүгүнэн 7494,16 туюннанан толорулунна. Ааспыт сыл туһаннаах кэмгэр 7380,11 туюнна этэ. Тустаах сэтинньи

ый былаана 221,47 туюнна 362,19 туюннанан толорулунна. Үчүгэйдик үлэлээннэр Алагар, Бахсы, Болугур, Арылаах, Одьулуун, Соловьев, Телей, Хадаар, Хаяхсыт, Чакыр нэһиликтэргэ

11 ыйдаах былааннарын толордулар. Мөлтөх үлэлээхтэринэн Болтоно, Кытанах, Мугудай, Сылан, Хатылы, Хоптобо, Чурапчы нэһиликтэргэ буолаллар.

‘Чурапчы’ ТХПК
тутгарбыта. Конюшня
тас өтгө, күрүэтэ-хаһаата
дьыл-дьап курдуктар,
бэрээдэктээхтэр. Кыбыыга
пресс от кыстанан турар.
Киирэргин кытары аһы
хаһаанар, балэмниир,
үлэһиттэр аһыыр хосторо
кажалаһа бааллар.
Дмитрий Семенович
суһал наадалаах буспан
айаннаата. Анатолийдаах
Василийдын капсагтыбит.
–Барыта 8 аты

тутуһабыт. Оту таһыттан килээрэр
ааннаахпыт, комбикорманы, эбизһи
анал иһиккэ булкуйан нусормалаан
биэрэбит. Конюшня ыраас, салгына
чэбдик буоларыгар кыһаллабыт.
Аттарбыт туруктара үчүгэй, чэбдик,
сэниэлээх буолаллара ирдэнэр.
Итингэн сүүрэр биризмэлэрэ,
көрдөрүүлэрэ тутулуктааһын өйдүүбүт.
Бэтэринээринэй көрүүлэр-истиилэр
кэмизэр ыһытталлар. Управление
начаалынныга Владимир Иванович
Еремеев федерациябыт солбуйар
бэрээсдээтэлэ, оһон сүрдээбин
кыһаллар. Кэлэрэтииппит сапалтата

Сотору халлаан сыһыйдыбына,
таһырдыа таһааран хаамтарыахпыт,
сыһыйа дьарыктаан барыахпыт. 2019
сыллаах сүүрдүүлэр былаанна
иликтэр. Сааскы бастагы сүүрдүүлэртэн
кыттыыны ылан барыахпыт.
Дьөгөһөйбүт оһолоро кыстыгы
этэннэ туораан, сүүрэр суолга
тахсан үрдүк ситһиилэнэллэригэр
баһарыабыт.

СҮҮРҮК СЫЛГЫЛАРЫ КӨРҮҮГЭ-ИСТИИГЭ

2017 сылга сүүрүк аттарбыт
эриэ-дэхси үчүгэй түмүгү көрдөрөн,
өрөспүүбүлүкэ инники күөһнэ
сылдыбылпыт. Ити түмүгэр улууспут
‘Чурапчы’ ат сүүрдүүтүгэр федерацията
(сал. Н.А. Аржаков) өрөспүүбүлүкэ
бастыһынан ааттаммыта.

2018 сыл сүүрдүүлэригэр эмиз
ситһиилээхтик кытынныбыт. Билигин
аттарбыт конюшняга тураллар.
Кинилэри көрүүгэ-истиигэ үлэ хайдах
тэриллэрин билсэ тиийэ сырыттым.
Тириэньэр Дмитрий Семенович Осипов,
жөкөй Анатолий Александрович
Куличкин, конюх Василий Николаевич
Мухаметов сарсыардааны үлэлэрин
түмүктээн оһороллор эбит.

Бу тутууну үс сыллаабыта

кыстатан туруорабыт. Тус-туһунан
анал отсоктарга Мейн-Кониг, Тускул,
Дилпинжер, Айкэнди, Биг Бой, Арабика,
Аида, Губернатор бааллар. Кинилэртэн
Аида, Губернатор 1,5 саастаахтар,
быйыл сааскыттан сүүрэр суолга
тахсыахтара Итини таһынан Буойун
дизн саха боруода аттаахпыт. Үчүгэй
хаачыстыбалаах отунан, эбизһинэн,
комбикорманан аһатабыт. Эбии аһылык
быһытынан дьаабылыка, моркуоп
сиэтэбит. Күннэ иһиктэ оһоһуллубут
режиминэн —сарсыарда 10 чааска,
күнэһэ 6-һа аһыыллар.

Дьыһитин-уоллутун бэйэбит
сылытынабыт, аттар туар сирдэрэ
18 кыраадыс сылаас буоларын

билсэ-көрсө, хонтуруоллуу оһорор.
Кинилэртэн биһиэхэ сыһыарылыбыт
Василий Петрович Чичигинаров ас-үөл
булуутугар, атын да үлэлэрбитигэр
быһаччы кыттыһар.

Мейн Кониг быйылгы сүүрдүүлэргэ
Ил Дархан бириһигэр үһүс, Чурапчы
кубогар бастагы, Мэнэ-Хангалас
улууһун кубогар бастагы, Ил Дархан
Айсен Николаев бириһигэр иккис
буолбута. Тускул Бырабыыталыстыба
бириһигэр иккис, Чурапчы кубогар
бастагы, Мэнэ-Хангалас улууһун
кубогар бастагы мизстэлэри ылбыта.
Дилпинжер Үс Хатынна Критериум
сүүрдүүтүгэр бастагы, Чурапчы кубогар
үһүс буолбута.

Тыа хаһаайыстыбатын күнэ бэлиэтэннэ

Сэттинньи 29 күнүгэр Мугудай нэһилиэтин
олохтоохторо тыа хаһаайыстыбатын күнүн
бэлиэтиир «Өн-быһан олобу түстүбүһүн!» дьоро
киһэһэ «Эйгэ» норуот айымньытын дьыһитигэр
тобуоруһа муһуннулар.

Харана сценаҕа эдэр кыыстаах уол бэйэ-
бэйэлэрин көрсөн, ыал буолан уйгулаах олоһу
уһансар баһаттан сыспай сизэллээби, хороһор
мустаабы дэлэтэр, саха үтүө үгэһин тутуһар
сырдык ырдаларын дьикти неон уотунан ойуулаан
көрдөрдүлэр. Салгы Мугудай нэһилиэгэр тыа
хаһаайыстыбатын исписэлиһэ У.Д.Слепцова
бөһүөлэһкэ тыа хаһаайыстыбатын сайдыытын
онкулларын кэһсээтэ, бу эйгэһэ быйылгы ситһиилэри
иһитиннэрдэ. Бүтүн өрөспүүбүлүкэһэ бастын бачыым
быһыытынан билиһиниллэбит «Чаран» агрокластер
чулуу ыһчаттары үлэлэрин-хамнастарын сырдатта.
Кинилэргэ үтүө сүбэһит, чаһылхай холобур буолар
дьонунан үгүс сылларга энжэлэ суох үлэлээх «Тура»
(сал. В.М.Сивцева), «Кытайбан» (сал. В.Васильева),
ону тэнэ номнуо тарбаха баттанар улахан
хаһаайыстыбалаах И.И.Дьячковскай аатталаата.
СӨ норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ,
«Мугудай нэһилиэгэ» МТ баһылыга К.И.Пермяков
бу чэпчэкиһэ суох эйгэһэ бэйэлэрин баһаларынан
үлэһити-хамсыы сылдьар ыһчаттарытын өрө
тутуохха, төһө кыалларынан өйүүхкэ дьин ыһырды.
Улууска ыһыттылыбыт тыа хаһаайыстыбатын
күнүгэр нэһилиэкпитигэр биир ыһахтан элбэх үгү
ыһыһына И.И.Дьячковскай бастын көрдөрүүтүнэн,
бэтэринээрийэттэн В.М.Баишева таһаарылаах
үлэһитэн, баһынай хаһаайыстыбалаах түөрт
оһолоох эдэр ыал Нарыйа, Роман Реевэр улууспут
анаабыт дьыһ кэргэн хаһытаалынан-нырзыйынэн,
эмиз биир кэһиллээх ыһчатпыт С.Г.Корякин тыа
хаһаайыстыбатын министириин грамотатынан
наһараадалааммыттарынан истиһник эһэрдэлээтэ.
Бу үөрүүлээх күн өр сыллаах бэриһиилээх үлэтин иһин СӨ
тырааныһларга министиэристибэтин «Автомобильнай
тырааныһлар бочуоттаах үлэһитэ» түөскэ илиллэр
баһианэн М.И.Пермяков, «Мугудай нэһилиэтин
бочуоттаах бэтэһэнэ» анал ааттарынан М.Х.Гуляева,
Н.Н.Абрамов, тыа хаһаайыстыбатын эйгэтигэр
үдүк таһаарылаах үлэлэрин иһин бочуотунай
грамоталарынан Ф.С.Сабыржанов, А.М.Аммосов,
Т.А.Смирникова наһараадаланнылар. Махтал суругу
С.С.Полов, А.И.Васильев, биир дойдулаахтарбыт, бу

тэрээһин күндү ыалдыһытара Ил Түмэн дьокутааттара
М.Д.Гуляев, С.И.Никитин туттулар.

РФ тыа хаһаайыстыбатыгар үтүөлээх үлэһитэ,
«Чурапчы улууһа (оройуона)» МТ баһылыга
А.Т.Ноговицын улууска тыа хаһаайыстыбатын
көрдөрүүлэрин, ситһиилэрин билиһиннэрдэ,
Мугудай холбурунан атын нэһилиэгэргэ үлэлээн
эрэр кластердары сырдатта. Быйылгы үөрөх
дьыһыттан Д.Д.Красильников аатынан Мугудай
орто оскуолата инникитин аграрнай хайысханан
үлэһитигэр бэлэмнэнэрин, үөрэхтээһин эйгэтигэр
кириһиттэх уларыһылары кылгастык кэһсээтэ,
нэһилиэк олохтоохторугар тыа хаһаайыстыбатын
управлениеһын начаалынныһын солбуйааччытынан
анаммыт А.И.Сивцева билиһиннэрдэ. Бары

Сценаҕа «Чаран» агрокластер олохтоохторо,
эдэр ыаллар бука бары таһыһытара тусла кэрэ
көстүү, долгутуулаах түгэн буолла. Киһи эрэ сүргэтэ
көтөбүлүүөх, дууһата үөрүүх-эчи бары эдэрдэрэ,
кырасыһабыдара! Кластердар ааттарыттан дьоро
киһэнэн эһэрдэлээн, Мотрена Адамова ыллам
ырыаны тоһорон дьыһэттэ.

Бу күн солун, кэтэһиилээх күрөһэ «ФЕРМЕР
ШОУ 2018» сарсыарда 8 чаастан саһаламмыта
Кытааччылар баһынай хаһаайыстыба «ИП
И.И.Дьячковскай» баазатыгар биризмэһэ ыһах
ыһаһытара, ойбон алларбыттара. Бу иһин түһүмэһи
видеоһа уһулан, олус үчүгэй көрдөөх кылгас
кээһэйдээх киһи курдук киһэһэ улахан экранна
көрдөрдүлэр. Салгыы кытааччылар Валерьян

убаастыыр биир дойдулаахпыт, Ил Түмэн дьокутаата
М.Д.Гуляев: «Күндү Мугудайым олохтоохторун
ис сүрэхпиттэн тыа хаһаайыстыбатын күнүнэн
эһэрдэлиһибин! Бүгүн бу нэһилиэкпит 2030 сылга
дизри сайдыытын кэһисэһсийэтин торумнаһа,
сүбэлэһэ С.И.Никитинниһин анаан кэһлибит, күнүс
бу боллуростарга мунһах тэрийэн ыһтыбыт. Урут
уруккуттан бастагы механизированнай хотон, бастын
оскуола, кулууп тутууттан саһалаан, Мугудайбыт
өрүү передовой, инники күөһнэ буолааччы.
Аһаардас бу агрокластер бастын холобурун мин
сылдыбыт сирим аайы киһэн тутта кэһсиһибин.
Оһон биир дойдулаахтарымы, сайдарга, үүнэргэ,
үлэһитигэр баһаһытын, саһалааһыннары көрө-
истэ сылдьабыт, дьокутаат уонна Ил Түмэн ыһчат,
физическэй културууһа уонна успуорка кэмистиэтин
бэрээсдээтэлэ, үөрэх, наука, културуу, СМИ, тыа
сирин кытары үлэлэһэр кэмистиэти бэрээсдээтэһин
солбуйааччыта буолан тураммын, төһө кыалларынан,
көмө буоларга куруук бэлэммит», -диэтэ. Олохтоохтор
ыһыстарын тыаһынан доһуһуоллатан, Ил Түмэн
ыһчат дьыалаларыгар, успуорка уонна физическэй
културууһа кэмистиэтин Махтал суругун В.В.Сивцевкэ,
Ф.П.Марковка, Ил Түмэн бочуотунай грамотатын
С.С.Половка туттарда.

Сивцев, Николай Корякин, Роман Реев, Марат Рожин,
Айсен Егоров (бэлиэтээн эттэххэ, бука бары «Чаран»
агрокластер олохтоохторо) сэлпэрээтэри ыһыыга-
хомуйууга, уопаттар кэрэһээн кэргэттэрэ бас быатын
хатыһа, эттэн минниһэһ ураты булүүдүһэ илин-каһин
түһүстүлэр. Оһус сэрэх, интэриһинэй күрөх буолла.
Түмүккэ Валерьян Сивцев дьыһ кэргэн чаһылхайдык
кыһыһыны ситһинээр, «Чурапчы» ТХПК-тан 15 тыһ
солк харчынан бириһи туттулар.

Бизчэр түмүгэр олохтоохторго лотерея оонньонно
Мугудай-Дьокуюскай, Мугудай-Чурапчы хайысханан
уонна дэриэбинэ иһигэр сүүрэр таксилар босхо айан
мизстэтин, куулуан эбизэ, балык, нэһилиэк баһынай
хаһаайыстыбалара плательнай ыскаап, эбизиттири
зона уода туһалаах, саһалаах бириһиэри
оонньоттулар. Түгэһинэн туһанан лотереяһа,
«ФЕРМЕР-ШОУ» күрөһкэ успуонсардаабыт
дьоммутугар, тэрилтэлэргэ, «Чуораанчык» уһуһаан
кэһкиттиһигэр (сэбиздэһсэй Афанасьева А.И.),
Мугудайдааһы бэтэринээринэй учаастакка
(салайааччы Баишева В.М.), «Чурапчы» түмсүүгэ
(салайааччы Макаров А.П.), улуус Мунһаһын
дьокутаатыгар М.В.Смирникова, олохтоох
дьаһалтаһа, баһылык К.И.Пермяковка, «Чурапчы»
ТХПК (салайааччы Аржаков Н.А.), Мугудайдааһы
астыыр-уоплүүр кэмбинээһкэ (салайааччы Рязанскай
Н.Н.), нэһилиэк олохтоохторугар барһа махталларын
тиэрдаллар.

Үөрүүлээх дьаһал оһоухайынан түмүктэннэ
«СО» корр.

Сыһыарыыны бэлэмнээтэ Алексей СПЕЦОВ.

Проект бюджета

Администрация МО «Чуралчинский наслег Чуралчинского улуса Республики Саха (Якутия) Распоряжение № 207

с. Чуралча 24 октября 2018 г.

О проведении публичном слушании по проекту бюджета МО «Чуралчинский наслег» на 2019 год»

На основании Устава муниципального образования «МО Чуралчинский наслег Чуралчинского улуса (района) РС (Я)» Положения о Порядке организации и проведения публичных слушаний МО «Чуралчинский наслег» распоряжаюсь:

1. Назначить публичные слушания по проекту бюджета на 2019 год.

- Дата проведения – 10 декабря 2018 г.

- Место проведения с. Чуралча ул. Ленина 30 а - зал администрации МО «Чуралчинский наслег»

- Время проведения с 14 часов 00 мин.

2. Сформировать рабочую группу по подготовке и проведению публичных слушаний в следующем порядке:

- Гуляев П.Е. – зам.по социальным вопросам, председатель рабочей группы

- Попова Л.И. – начальник финансового отдела, член

- Макаров Л.С. – главный специалист по строительству, член

3. Утвердить прилагаемый Порядок проведения публичных слушаний по проекту бюджета МО «Чуралчинский наслег» на 2019 год»

4. Контроль над исполнением данного распоряжения возлагаю на заместителя главы по социальным вопросам Гуляеву П.Е.

А.Г.ЕГОРОВ,

Вр.и.о.главы МО «Чуралчинский наслег».

УТВЕРЖДЕН распоряжением главы МО «Чуралчинский наслег» От 24 октября 2018 № 207

Порядок ведения публичных слушаний по проекту бюджета МО «Чуралчинский наслег» на 2019 год»

1. Публичные слушания открывает председательствующий

2. Далее слово предоставляется основному докладчику вр.и.о. главы МО «Чуралчинский наслег» или должностному лицу с делегированными полномочиями

3. После выступлений любой из участников публичных слушаний имеет право задать вопрос основному докладчику. Вопросы могут быть заданы как в устной, так и письменной форме. Регламент вопроса не более 1 минуты.

4. Желающие выступить, берут слово только с разрешения председательствующего.

Регламент выступления не более 3 минут.

5. Секретарями публичных слушаний ведется протокол публичных слушаний.

6. По итогам публичных слушаний принимаются рекомендации. Рекомендации считаются принятыми, если за них проголосовало более половины всех участников публичных слушаний.

Наслегный Совет депутатов муниципального образования «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия)

сессии IV созыва
РЕШЕНИЕ №
от « » декабря 2018 г.

О бюджете муниципального образования «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) на 2019 год.

Рассмотрев представленный проект местного бюджета на 2019 год с приложениями к нему документами, и руководствуясь Бюджетным кодексом Российской Федерации, Законом Республики Саха (Якутия) «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе в Республике Саха (Якутия)», Уставом МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) РС (Якутия), Положением о бюджетном процессе в МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) РС (Я), прогнозом социально-экономического развития МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) РС (Я), Наслегный Совет муниципального образования «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса

(района) РС (Я) решил:

Статья 1. Основные характеристики бюджета МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) РС (Я):

1. Утвердить основные характеристики и иные показатели местного бюджета на 2019 год:

1) прогнозируемый общий объем доходов местного бюджета в сумме 88 596,3 тыс. рублей, из них налоговые и неналоговые доходы в сумме 30 086,6 тыс. рублей, безвозмездные поступления в сумме тыс.66 509,7 рублей;

2) общий объем расходов местного бюджета в сумме 84 596,6 тыс. рублей;

3) профицит местного бюджета 2000,0 тыс. руб.

Статья 2. Доходы бюджета МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) РС (Я)

1. Установить, что доходы местного бюджета, поступающие в 2019 г. формируются за счет федеральных, региональных налогов, сборов и неналоговых доходов в соответствии с нормативами, установленными Бюджетным кодексом Российской Федерации, Законом Республики Саха (Якутия) «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе в Республике Саха (Якутия)» «О государственном бюджете на 2019 год», а также нормативами отчислений согласно приложению № 1 к настоящему решению.

2. Утвердить перечень главных администраторов доходов местного бюджета и наделять полномочиями администратора доходов, закрепляемые за ними виды (подвиды) доходов бюджета согласно приложению № 2 к настоящему решению;

3. Утвердить перечень главных администраторов источников финансирования дефицита местного бюджета, закрепляемые за ними источники финансирования дефицита местного бюджета и наделять полномочиями администратора источников финансирования дефицита бюджета согласно приложению № 3 к настоящему решению;

4. Утвердить прогнозируемый объем поступления доходов в бюджет согласно приложению № 4

Статья 3. Бюджетные ассигнования бюджета МО Чуралчинский наслег Чуралчинского улуса (района) РС(Я)

Утвердить предельный объем расходов, установленного статьей 1 настоящего решения, распределение бюджетных ассигнований по целевым статьям на реализацию муниципальных целевых программ и подпрограмм:

1) на 2019 год согласно приложения № 5 к настоящему решению;

Целевые статьи расходов местного бюджета на финансирование мероприятий муниципальных программ, подгруппы и элементы видов расходов местного бюджета утверждаются росписью бюджета МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса (района) на 2019 год.

Утвердить распределение бюджетных ассигнований на реализацию непрограммных расходов:

1) на 2019 год согласно приложения № 6 к настоящему решению;

Утвердить распределение бюджетных ассигнований по разделам, подразделам, целевым статьям и видам расходов:

1) на 2018 год согласно приложению № 7 к настоящему решению;

4. Утвердить ведомственную структуру расходов местного бюджета:

1) на 2019 год согласно приложению № 8 к настоящему решению;

5. Утвердить общий объем бюджетных ассигнований на исполнение публичных нормативных обязательств:

1) на 2019 год в сумме 1 569,0 тыс. рублей;

6. Утвердить объем муниципального дорожного фонда:

1) на 2019 год в сумме 1 179,5 тыс. рублей;

Статья 4. Субсидии юридическим лицам (за исключением субсидий муниципальным учреждениям), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам

Установить, что субсидии юридическим лицам (за исключением субсидий муниципальным учреждениям), индивидуальным предпринимателям, а также физическим лицам - производителям товаров, работ, услуг, предусмотренные настоящим решением, предоставляются в целях возмещения затрат или недополученных доходов в связи с производством (реализацией) товаров, выполнением работ, оказанием услуг, а также возмещения нормативных затрат на оказание в соответствии с муниципальным заданием муниципальных услуг в следующих случаях:

реализации мероприятий по развитию

большого хозяйства;

развития малого и среднего предпринимательства;

2. Субсидии предоставляются из местного бюджета в соответствии с нормативными правовыми актами МО «Чуралчинский наслег» реализации мероприятий, направленных на поддержку предпринимательства и в «Стратегический план развития МО «Чуралчинский наслег» до 2030 года» в сфере строительства, архитектуры, благоустройства и жилищно-коммунального хозяйства, которые устанавливает цели, условия и порядок предоставления субсидий, определяют категории и (или) критерии отбора юридических лиц (за исключением муниципальных учреждений), индивидуальных предпринимателей, физических лиц - производителей товаров, работ, услуг, имеющих право на получение субсидий, а также порядок возврата субсидий.

3. При предоставлении субсидий, указанных в части 1 настоящей статьи, обязательным условием их предоставления, включаемым в договоры (соглашения) о предоставлении субсидий является согласие их получателей (за исключением муниципальных учреждений), индивидуальных предпринимателей, физических лиц - производителей товаров, работ, услуг, имеющих право на получение субсидий, а также коммерческих организаций с участием таких товариществ и общества в их уставных (оплаченных) капиталах) на осуществление главным распорядителем (распорядителем) бюджетных средств, предоставлявшим субсидии, и органами муниципального финансового контроля проверок соблюдения получателями субсидий условий, целей и порядка их предоставления.

Статья 5. Муниципальные преференции

Установить, что объем субсидии на сумму в 2019 году ЖСКПК «Чарац» на финансовое обеспечение затрат на скотоводство 300,0 тыс. руб.

Статья 6. Субсидии некоммерческим организациям, не являющимся муниципальными учреждениями

Субсидии некоммерческим организациям, не являющимся муниципальными учреждениями, предоставляются в случаях:

1) реализации творческих проектов по развитию культуры, искусства и сохранению культурных ценностей;

2) развития физической культуры и спорта;

3) поддержки деятельности в сфере молодежной политики;

4) формирования мотивации к здоровому образу жизни;

5) повышения уровня духовной, правовой и экологической культуры населения;

7) реализации инфраструктурных проектов в сфере поддержки социально ориентированных некоммерческих организаций.

2. Порядок определения объема и предоставления субсидий, указанных в части 1 настоящей статьи, устанавливается нормативными правовыми актами Администрации МО «Чуралчинский наслег».

Указанным порядком должен содержать положения об обязательной проверке главным распорядителем бюджетных средств, предоставлявшим субсидию, и органами муниципального финансового контроля соблюдения условий, целей и порядка предоставления субсидий иными некоммерческими организациями, не являющимися муниципальными учреждениями.

3. При предоставлении субсидий, указанных в части 1 настоящей статьи, обязательным условием, включаемым в договоры (соглашения) о предоставлении субсидий, является согласие их получателей на осуществление главным распорядителем бюджетных средств, предоставлявшим субсидии, и органами муниципального финансового контроля проверок соблюдения получателями субсидий условий, целей и порядка их предоставления.

Статья 7. Бюджетные инвестиции

Бюджетные инвестиции в объекты капитального строительства за счет средств местного бюджета МО «Чуралчинский наслег» осуществляются в соответствии с муниципальной программой МО «Чуралчинский наслег» утвержденным «Стратегический план развития МО «Чуралчинский наслег» до 2030 года».

Объемы бюджетных ассигнований на осуществление бюджетных инвестиций в объекты капитального строительства отражаются по разделам, подразделам, целевым статьям и видам расходов классификации расходов бюджетов и по ведомственной структуре расходов местного бюджета

1) на 2019 год согласно приложению 9 к

настоящему решению

Статья 8. Особенности исполнения бюджета МО «Чуралчинский наслег» в 2019 году

Органы местного самоуправления МО «Чуралчинский наслег» на вправе принимать решения, приводящие к увеличению в 2019 году численности муниципальных служащих и работников муниципальных учреждений бюджетной сферы.

В ходе исполнения местного бюджета в 2019 году финансовый отдел МО «Чуралчинский наслег» вправе вносить изменения в бюджетную роспись без внесения изменений в настоящее решение по основаниям, установленным статьей 217 Бюджетного кодекса Российской Федерации, а также по иным основаниям при перераспределении бюджетных ассигнований между и распорядителями бюджетных средств, связанных с особенностями исполнения местного бюджета на 2019 год, по следующим основаниям:

1) в случае образования в ходе исполнения местного бюджета экономии по отдельным разделам, подразделам, целевым статьям, видам расходов и по кодам операций сектора государственного управления классификации расходов бюджетов Российской Федерации;

2) для финансового обеспечения непредвиденных расходов, связанных с ликвидацией последствий стихийных бедствий и других чрезвычайных ситуаций, в соответствии с решениями Главы Республики Саха (Якутия), Правительства Республики Саха (Якутия) и Главы Администрации МО «Чуралчинский наслег»;

3) на суммы бесспорного взыскания либо сокращения в результате контрольных мероприятий, по итогам которых установлены бюджетные нарушения;

4) в случае перераспределения бюджетных ассигнований на предоставление субсидий на конкурсной основе (грантов) юридическим и физическим лицам, муниципальным учреждениям в области культуры, образования;

4. Бюджетные ассигнования Дорожного фонда, не использованные в текущем финансовом году, направляются на увеличение бюджетных ассигнований Дорожного фонда в очередной финансовый год.

5. Установить, что неиспользованные по состоянию на 1 января 2019 года остатки межбюджетных трансфертов, предоставленных из государственного бюджета Республики Саха (Якутия) в форме субвенций, субсидий, иных межбюджетных трансфертов, имеющих целевое назначение, подлежат возврату в доход государственного бюджета Республики Саха (Якутия) в течение первых 15 дней 2019 года.

Статья 9. Муниципальные внутренние заимствования

Утвердить Программу муниципальных внутренних заимствований МО «Чуралчинский наслег»:

1) на 2019 год согласно приложению № 10 к настоящему решению.

Установить, что расходы по обслуживанию и погашению долговых обязательств МО «Чуралчинский наслег» не подлежат сокращению.

Установить предельный объем расходов на обслуживание муниципального долга:

1) на 2019 год в сумме 2 000,0 тыс. рублей;

Статья 10. Муниципальный внутренний долг, предоставление муниципальных гарантий

Установить верхний предел муниципального внутреннего долга МО «Чуралчинский наслег» на 1 января 2019 года в сумме 3 000,0 тыс. рублей, в том числе верхний предел обязательств по муниципальным гарантиям МО «Чуралчинский наслег» на 1 января 2020 года в сумме 3 000,0 тыс. рублей

Установить предельный объем муниципального долга:

1) на 2018 год в сумме 3 000,0 тыс. рублей.

Статья 11. Источники внутреннего финансирования дефицита бюджета

Утвердить источники внутреннего финансирования дефицита бюджета

МО «Чуралчинский наслег»:

а) на 2019 год согласно приложению № 11 к настоящему решению.

Статья 12. Вступление в силу настоящего решения.

Настоящее решение вступает в силу с 1 января 2019 года.

Е.В. ПОПОВ,

Председатель наслегного Совета

МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса(района) РС(Я)

А.Г.ЕГОРОВ,

Вр.и.о.главы МО МО «Чуралчинский наслег» Чуралчинского улуса(района) РС(Я)

Проект решения № 4 от декабря 2018 года сессии Наслегного Совета депутатов МО «Чуралчинский наслег»

Объем поступления доходов бюджета МО «Чуралчинский наслег» на 2019 год

КБК	Доходы	2019 г.
	ВСЕГО ДОХОДОВ	88 596,300
	Налоговые доходы	29 086,600
182 101 030 100 10000 110	Налог на доходы физических лиц с доходов, источником которых является налоговый вычет, за исключением доходов, в отношении которых исчисление и уплата налога осуществляются в соответствии со статьями 227, 227.1 и 228 Налогового кодекса Российской Федерации	21 948,000
100 10302730010000 110	Доходы от уплаты акцизов на дизельное топливо	440,000
100 10302740010000 110	Доходы от уплаты акцизов на моторные масла	3,400
100 103027500 10 000 110	Доходы от уплаты акцизов на автомобильный бензин	804,300
100 10 3027600 10 000 110	Доходы от уплаты акцизов на автомобильный бензин	-68,100
182 103030100 10 000 110	Единый сельскохозяйственный налог	340,000
182 1090 1030 100000 110	Налог на имущество физических лиц, взимаемый по ставкам, применяемым к объектам налогообложения, расположенным в границах поселений	425,000

182 10606043100000 110	Земельный налог с физических лиц	1 000,000
182 30506053100000 110	Земельный налог с организаций	3 194,000
	Неналоговые доходы	1 000,000
31011405025100000430	Доходы от продажи земельных участков, находящихся в собственности поселений (за исключением земельных участков муниципальных бюджетных и автономных учреждений)	1 000,000
	Итого налоговые и неналоговые доходов	30 086,600
	Всего безвозмездных поступлений	56 509,700
	Всего дохода	56 509,700
510 2 02 01 001 10 0000 151	Дотация на выравнивания бюджетной обеспеченности	56 509,700
	Всего субсидий	0,000
510 2 02 01015 10 0000 151	Субвенция за выполнение федеральных полномочий по первичному вооружению учета на территориях, где отсутствуют военные комиссариаты	0,000
	Иные межбюджетные трансферты	0,000
510 2 02 04 054 10 0000 000	Межбюджетные трансферты, передаваемые бюджетам муниципальных районов на решение вопросов местного самоуправления в соответствии с законодательными актами	0,000

Исполнительный Совет депутатов ИО "Урвагнасангай сум" в соответствии с решением № от 12 октября 2018 года. Согласно Решению Исполнительного Совета депутатов ИО "Урвагнасангай сум" от 12 октября 2018 года. Согласно Решению Исполнительного Совета депутатов ИО "Урвагнасангай сум" от 12 октября 2018 года.

Наименование	Разом	Цэцэрлэг	Мунхаг, тусламь, програм	Програмыг	Огноогийг	Нэгжлэлийг	ХЭВ	Сумма, руб.
ВСЕГО РАСХОДЫ								84 596, 700
ОБЩЕГОСУДАРСТВЕННЫЕ РАСХОДЫ	01	00	00	0	00	0000	0	000
Финансирование из средств федерального бюджета субъекта Российской Федерации, государственного образования	01	01	00	0	00	0000	0	000
Непрограммные расходы	01	02	99	0	00	0000	0	000
Руководство и управление в сфере установленных функций органов государственной власти субъектов Российской Федерации, органов местного самоуправления Республики Саха (Якутия)	01	02	99	1	00	0000	0	000
Глава муниципального образования	01	02	99	1	00	1180	0	000
Фонд оплаты труда в государственном учреждении	01	02	99	1	00	1180	0	121
Взносы на обязательное социальное страхование на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных) органов	01	02	99	1	00	1180	0	179
Руководство и управление в сфере установленных функций органов местного самоуправления	01	04	99	1	00	0000	0	000
Центральный аппарат	01	04	99	1	00	1141	0	000
Фонд оплаты труда в государственных учреждениях	01	04	99	1	00	1141	0	121
Иные выплаты персоналу государственных (муниципальных) органов, за исключением фонда оплаты труда	01	04	99	1	00	1141	0	132
Взносы на обязательное социальное страхование на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных) органов	01	04	99	1	00	1141	0	179
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	01	04	99	1	00	1141	0	344
Непрограммные расходы	01	06	99	0	00	0000	0	000
Муниципальные расходы	01	06	99	6	00	8851	0	000
Существующие обязательства ОБЖУ в части исполнения по решению жюри местного жюри, заключенные в соответствии с заключенными между органами самоуправления муниципального района - населенными сообществами	01	06	99	6	00	8851	0	340
Проведение выборов и референдумов	01	07	99	3	00	1004	0	000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	01	07	99	3	00	1004	0	244
Другие вопросы по общегосударственным вопросам	01	13	00	0	00	0000	0	000
Организация непрерывного образования муниципальных служащих для контроля качества работы местных самоуправлений	01	13	27	4	00	1001	0	000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	01	13	27	4	00	1001	0	344
Непрограммные расходы	01	13	99	0	00	0000	0	000
Расходы на обеспечение деятельности (включая услуги) муниципальных учреждений	01	13	99	1	00	3200	1	000
Фонд оплаты труда в государственных учреждениях	01	13	99	1	00	3200	1	111
Взносы на обязательное социальное страхование на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных) органов	01	13	99	1	00	3200	1	149
Закупка товаров, работ, услуг, в сфере информационно-коммуникационных технологий	01	13	99	1	00	2700	1	312
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	01	13	99	1	00	2700	1	344
НАЦИОНАЛЬНАЯ ОБОРОНА	02	00	00	0	00	0000	0	000
Муниципальными и воинскими контингентами	02	00	99	5	00	0000	0	000
Получение информации о состоянии учета на территории, где отсутствуют воинские контингенты	02	00	99	5	00	5118	0	000
Фонд оплаты труда в государственных учреждениях	02	00	99	5	00	5118	0	121
Иные выплаты персоналу государственных (муниципальных) органов, за исключением фонда оплаты труда	02	00	99	5	00	5118	0	122
Взносы на обязательное социальное страхование на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных) органов	02	00	99	5	00	5118	0	129
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	02	00	99	5	00	5118	0	344
НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И ОБОРОНА	03	00	00	0	00	0000	0	000
Препараты и ликвидация последствий чрезвычайных ситуаций в стационарных условиях и профилактика возникновения аварий	03	00	00	0	00	0000	0	000
Непрограммные расходы	03	00	99	0	00	0000	0	000
Резервный фонд местного самоуправления	03	00	99	5	00	0000	0	000
Резервный фонд	03	00	99	5	00	0000	0	000
Препараты и ликвидация последствий чрезвычайных ситуаций в стационарных условиях и профилактика возникновения аварий	03	00	99	5	00	0000	0	000
Непрограммные расходы	03	00	99	5	00	0000	0	000
Расходы на обеспечение безопасности учреждений и органы общественного порядка	03	10	99	5	00	0000	0	000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	03	10	99	5	00	0000	0	000
НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА	04	00	00	0	00	0000	0	000
Сельское хозяйство и рыболовство	04	00	00	0	00	0000	0	000
Прочие мероприятия по сельскому хозяйству	04	00	00	0	00	0000	0	000

Наименование	04	05	06	7	00	1000	0	000	1 000,000
Развитие растениеводства	04	05	06	7	00	1000	0	000	1 000,000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	04	05	06	7	00	1000	0	000	1 000,000
по организации проведения мероприятий по предупреждению и ликвидации болезней животных, лечению и защите животных от болезней, общих для человека и животных в целях регулирования численности бездомных животных	04	05	06	99	5	00	6336	0	000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	04	05	06	99	5	00	6336	0	214
Транспорт	04	08	00	0	00	0000	0	000	000,000
Развитие транспортной инфраструктуры Республики Саха (Якутия) на 2012-2019 годы	04	08	00	0	00	0000	0	000	000,000
Автомобильный транспорт	04	08	00	0	00	1000	0	000	000,000
Субсидии на оплату расходов от пассажирского транспорта	04	08	00	0	00	1000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	04	08	00	0	00	0000	0	000	2 500,000
Дорожное хозяйство (дорожные фонды)	04	09	00	0	00	0000	0	000	2 500,000
Развитие транспортной инфраструктуры Республики Саха (Якутия) в 2012-2019 годы	04	09	00	0	00	0000	0	000	2 500,000
Содержание муниципальных автомобильных дорог	04	09	00	5	00	1000	0	000	500,000
Углубление и капитальный ремонт автомобильных дорог	04	09	00	5	00	1000	0	000	500,000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	04	09	00	5	00	1000	0	000	500,000
Содержание муниципальных автомобильных дорог	04	09	00	5	00	1000	0	000	500,000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	04	09	00	5	00	1000	0	000	500,000
Другие вопросы в области жилищно-коммунального хозяйства	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Управление собственностью	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Управление имуществом	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Расходы на обеспечение деятельности государственных учреждений	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Субсидии бюджетным учреждениям на финансовое обеспечение государственного (муниципального) задания по оказанию государственных (муниципальных) услуг (выполнение работ)	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Управление земельными ресурсами	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Обеспечение качества в государственной системе образования в соответствии с территориальными планами муниципальных образований	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Расходы на управление муниципальными ресурсами	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	04	12	00	0	00	0000	0	000	1 100,000
ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОЕ ХОЗЯЙСТВО	05	00	00	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищное хозяйство	05	00	00	0	00	0000	0	000	000,000
Обеспечение местными жителями	05	00	00	0	00	0000	0	000	000,000
Персональный фонд на закупку жилищно-коммунальных фондов (МЖ)	05	00	00	0	00	0000	0	000	000,000
Возмещение стоимости приобретения объектов недвижимого имущества в государственную (муниципальную) собственность	05	00	00	0	00	0000	0	000	000,000
Коммунальное хозяйство	05	00	00	0	00	0000	0	000	000,000
Непрограммные расходы	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Прочие мероприятия по развитию	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии на формирование фонда (на содержание) объектов муниципальной собственности	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Субсидии юридическим лицам (кроме некоммерческих организаций), индивидуальным предпринимателям, физическим лицам	05	00	99	0	00	0000	0	000	000,000
Жилищно-коммунальное хозяйство	05	00	99	0	00	0000	0		

Прочие закупки товаров, работ и услуг для обеспечения государственных (муниципальных) нужд	05	03	99	5	00	6265	0	244	900,000
Молодежная политика									
Организация и проведение конкурса на предоставление субсидии по реализации по патристическому воспитанию молодежи в муниципальных образовательных РС(Я) (за счет средств МБ)	07	07	00	0	00	0000	0	000	700,000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	07	07	73	3	00	5207	0	000	700,000
КУЛЬТУРА, КИНЕМАТОГРАФИЯ И СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ	08	00	00	0	00	0000	0	000	28 172,900
Культура									
Создание условий для дузовно-культурного уровня народов Якутии на 2012-2019 годы	08	01	00	0	00	0000	0	000	28 172,900
Организация культурно-досуговой деятельности	08	01	74	2	00	0000	0	000	28 172,900
Расходы на обеспечение деятельности (оказание услуг) муниципальных учреждений	08	01	74	2	00	2200	1	000	28 516,800
Субсидии бюджетным учреждениям на финансовое обеспечение государственных (муниципальных) заданий на оказание государственных (муниципальных) услуг (выполнение работ)	08	01	74	2	00	2200	1	011	35 454,800
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	08	01	74	2	00	2200	1	244	1 062,000
Музейное и библиотечное дело	08	01	74	6	00	0000	0	000	1 656,100
Расходы на обеспечение деятельности (оказание услуг) муниципальных учреждений	08	01	74	6	00	2200	1	000	1 656,100
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	08	01	74	6	00	2200	1	244	1 656,100
СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА	10	00	00	0	00	0000	0	000	1 989,900
Пенсионное обеспечение	10	01	00	0	00	0000	0	000	335,000
Внесемечные доплаты к трудовой пенсии лицам, замещающим муниципальные должности и муниципальные должности муниципальной службы	10	01	99	5	00	7102	0	000	335,000
Пособия, компенсации, меры социальной поддержки по публичным нормативным обязательствам	10	01	99	5	00	7102	0	313	335,000
Социальное обеспечение населения	10	03	00	0	00	0000	0	000	1 654,900
Расходы в области социального обеспечения населения	10	03	99	5	00	9101	2	000	954,900
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	10	03	99	5	00	9101	2	244	954,900
Оказание других видов социальной помощи	10	03	99	5	00	9101	2	000	700,000
Пособия, компенсации и иные социальные выплаты гражданам, кроме публичных нормативных обязательств	10	03	99	5	00	9101	2	321	700,000
ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА И СПОРТ	11	00	00	0	00	0000	0	000	15 645,500
Финансовая культура	11	01	00	0	00	0000	0	000	15 645,500
Непрограммные расходы	11	01	99	0	00	0000	0	000	15 645,500
Прочие непрограммные расходы	11	01	99	5	00	0000	0	020	14 410,500
Расходы в области спорта и физической культуры	11	01	99	5	00	9101	4	000	14 410,500
Фонд оплаты труда и страховые взносы	11	01	99	5	00	9101	4	131	5 452,900
Иные выплаты персоналу государственных (муниципальных) органов, за исключением фонда оплаты труда	11	01	99	5	00	9101	4	213	100,000
Взносы по обязательному социальному страхованию на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных) органов	11	01	99	5	00	9101	4	119	1 042,800
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	11	01	99	5	00	9101	4	244	9 314,800
Уплата налогов на имущество организаций и земельного налога	11	01	99	5	00	9101	4	851	500,000
Уплата прочих налогов, сборов и иных платежей	11	01	99	5	00	9101	4	852	0,000
Непрограммные расходы	11	01	73	0	00	0000	0	000	1 235,000
Прочие непрограммные расходы	11	01	73	5	00	5241	0	000	1 235,000
Поддержка социально ориентированных некоммерческих организаций	11	01	73	5	00	5241	0	000	1 235,000
Прочие закупки товаров, работ и услуг для муниципальных нужд	11	01	73	5	00	5241	0	244	1 235,000

Погашение основной суммы долга		
Расчет верного кредита муниципального внутреннего долга		
МО «Чурапчинский наслег» на 01.01.2018 год		
Обязательства		Сумма, тыс. рублей
Муниципальный внутренний долг, всего		3 000,0
в том числе		
Муниципальные ценные бумаги		
Кредиты кредитных организаций		
Бюджетные кредиты, полученные от других бюджетов бюджетной системы		3 000,0
Муниципальные гарантии		
Иные долговые обязательства		0,0

Приложение 11
к проекту решения № от декабря 2018 года сессии
Наследного Совета депутатов МО «Чурапчинский наслег»
Источники финансирования дефицита бюджета
МО «Чурапчинский наслег» на 2019 год

	Источники финансирования дефицита, всего	-1 000,0
1	Муниципальные ценные бумаги	0,0
1.1	привлечение основного долга	
1.2	погашение основного долга	
2	Кредиты, полученные от кредитных организаций	0,0
2.1	привлечение основного долга	
2.2	погашение основного долга	0,0
3	Бюджетные кредиты, полученные от других бюджетов	0,0
3.1	привлечение основного долга	
3.2	погашение основного долга	0,0
4	Изменение остатков средств бюджета	0,0
4.1	увеличение остатков средств бюджета	86 506,300
4.2	уменьшение остатков средств бюджета	86 506,300
5	Иные источники внутреннего финансирования дефицита, в том числе:	-1 000,0
5.1	Акции и иные формы участия в капитале в муниципальной собственности	0,0
5.1.1	вступление от продажи акций	
5.1.2	приобретение акций	
5.2	Земельные участки, находящиеся в муниципальной собственности	0,0
5.2.1	поступление от продажи земельных участков	
5.2.2	приобретение земельных участков	
5.3	Исполнение муниципальных гарантий	
5.4	Бюджетные кредиты, предоставленные внутри страны и валюте Российской Федерации	-1 000,0
5.4.1	привлечение (высвободив) бюджетных кредитов	-1 000,0
5.4.2	предоставление бюджетных кредитов	0,0
5.5	Прочие источники внутреннего финансирования дефицита	0,0
5.5.1	возвращение задолженности	

Обону сайыннары

Улуус оскуолаларын үөрэнээччилэрин түмэллэр

Сэтинньи 24 күнүгэр В.С. Соловьев-Болот Боотур аатынан Хатылы оскуолатыгар «Чурапчы кэскилэ» улуустаагы коммунарской сбор ыйтылына.

Тэрээтин иһинэн үөрэхтээгин быһаһааккалара үлэстэтилэр. Бастагы быһаһааккаба СӨ үөрэтирин уонна ыччат бэлитикэтин туйгуна, «Арасыйа баһтыг учуутала» (2009с.) бырайыак кыйыһааба, «Саха сириг методика» бэлит хаһаайына Ньургуйяана Махарова «Сапа сабахтары арыан» диэн методическай пособиетин сурахтэнигэ буолла. Бу кинигэ саха тылын, литэрэтирэтин уруктарыгар уонна кылааһы таһынан үлэбэ информационнай технологиялары туһаны уопута кэпсэтир, уруктар холорбурдара бэриллэллэр. Учууталларга, эбии үөрэхтээгин педагогтарыгар аһанар. Маны таһынан 2 –с С.Н. Донской аатынан идэ таһынын үрдэтэр институт төрүт тыл хаһыдыратын сэбиэдиссэй В.Р. Шигина саха тылын, литэрэтирэтин уонна национальнай культуура учууталларыгар сэминээр ыйта.

Оттон иккис быһаһааккаба оҕолорго аналлаах сижсийэлэр ыйтылынылар: «Тус дьобуру сайыннары», «Гражданской көхтөөх буолуу», «Байыаннай-патриотическай хайысха», «Информационнай-медийнай хайысха». Манна «Ил Түмэн» Судаарыстыбаннай Муньабын дьокутаата Семен Никитин, Арасыйа улуурдун көнүл тустууга маастара, Лондон куоракка ыйтыллыбыт ХХХ-с сайынны олимпиада кыттылааба Николай Аянитов, Дьокуускай куораттан бизнестриэньер Семен Посельский, Болтоно кэлиэтин баһылыгын солбууааччы, «Сарыал» уопастыбаннай тэрилтэ бэрэссэдэтэлэ Радислав Катаков, «Улыбка» улууһун телестудиятын салайааччыта Мария Саввина уонна СӨ ыччатын араас уопастыбаннай тэрилтэлэрин бэрэстэбитэллэрэ үөрэнээччилэри кытары сэлэргэстилэр, ыйтылыларга элиэттэтилэр. Ону сэргэ эбиэттан кизэ оскуола үлэһиттэригэр элбэх хайысхалаах сэминээрдэр, оҕолорго ыһаансыһаан ооньуулар ыйтылынылар.

Гриша Степанов, Сылан орто оскуолатын 8-с кылааһын үөрэнээччитэ: «Байыаннай-патриотическай хайысхага сырыттым. Ийэлэрэ эрдэ өлөн, элбэх оҕо тулааһа хаалбыттарын, ханна үөрэммитин, аармыйаба сылдыбытын туһунан Семен Иванович Никитин долгутуулаахтык сырдатта.

Анжелика Корякина, М.К. Аммосов аатынан ХИФУ 3-с кууруһун устудьуона, «Хатын Чаран» Чурапчы улууһун ыччатын уопастыбаннай тэрилтэтин бэрэссэдэтэлэ: «Гражданской көхтөөх буолуу» сижсийэбэ Дьокуускай куоракка үлэһит Чурапчы ыччатын түмсүүтүн туһунан үөрэнээччилэргэ сырдаттым. Маны тэнэ оҕолору биригэ түмэр сыаллаах сэргэхситэр-арапдытар ооньуулары ыйттым. Үөрэнээччилэр бары көхтөөх кыттыыны ыллылар. Оҕолор уопастыбаннай тэрилтэ уонна устудьуон олоһун туһунан сэнээрэллэр эбит. Бу тизмэбэ олус элбэх болпуруоһу биэрдилэр.

Мин бэйэм «Информационнай-медийнай хайысхага» суруналыстыка уонна кини жардарын туһунан маастар-кылааһы ыйттым. Ону тэнэ тылы таба туттарга, дьону кытта кэпсэтэргэ, хайдах интервью ыларга аналлаах трениннэри ыйттым. Оҕолор элбэх ыйтылылары биэрдилэр, онно сиһилии хоруйдаатым. Үөрэнээччи патриоттуу өйгө-санааба итиллэригэр, киһилии сирдээх буолан тахсарыгар маннь дьаһаллар ыйтыллылар улахан суолталаахтар.

Марфа ПЕТРОВА

Приложение 9
к проекту решения № от декабря 2018 года сессии
Наследного Совета депутатов МО «Чурапчинский наслег»
Бюджетные инвестиции в объекты капитального строительства за счет средств местного бюджета МО «Чурапчинский наслег» на 2019 год

Наименование	Фонд	Подраздел	Муниципальные программы	Подпрограмма	Основание финансирования	Виды расходов по классификации	КСР	Сумма, руб.	
ВСЕГО:								2 683,700	
Общерегиональная программа «Моя Якутия в 71 веке» (за счет средств МБ)	05	01	99	5	00	5400	1	000	2 683,700
Бюджетные инвестиции на приобретение объектов недвижимого имущества в государственную (муниципальную) собственность	05	01	99	5	00	5400	1	414	2 683,700

Приложение 10
к проекту решения № от декабря 2018 года сессии
Наследного Совета депутатов МО «Чурапчинский наслег»
Программа муниципальных внутренних заимствований
МО «Чурапчинский наслег» на 2018 год

Виды муниципальных заимствований	Сумма, тыс. рублей
Муниципальные ценные бумаги	0,0
Привлечение средств	
Погашение основной суммы долга	
Бюджетные кредиты от других бюджетов бюджетной системы Российской Федерации	2 000,0
Привлечение средств	
Погашение основной суммы долга	2 000,0
Кредиты кредитных организаций	0,0
Привлечение средств	

Человек и закон

Информационное сообщение

Руководствуясь пунктом 7 статьи 24 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав на участие в референдуме граждан Российской Федерации» представительный орган муниципального образования «Хадарский наслег» объявляет прием предложений по кандидатурам для назначения членов избирательной комиссии муниципального образования «Хадарский наслег» с правом решающего голоса.

Прием документов осуществляется в течение 30 дней со дня опубликования настоящего сообщения по адресу: РС(Я), Чуралчинский улус (район), с/ЮрЮнг-Кюель, ул. Силы Сергеева, 17 представительного органа МО «Хадарский наслег».

При внесении предложения (предложений) по кандидатурам в состав избирательной комиссии муниципального образования необходимо представить:

Для политических партий, их региональных отделений, иных структурных подразделений

Решение полномочного (руководящего или иного) органа политической партии либо регионального отделения, иного структурного подразделения политической партии о внесении предложения о кандидатурах в состав избирательных комиссий, оформленное в соответствии с требованиями устава политической партии.

Если предложение о кандидатурах вносит региональное отделение, иное структурное подразделение политической партии, а в уставе политической партии не предусмотрена возможность такого внесения, - решение органа политической партии, уполномоченного

делегировать региональному отделению, иному структурному подразделению политической партии полномочия по внесению предложений о кандидатурах в состав территориальных комиссий, избирательных комиссий муниципальных образований о делегировании указанных полномочий, оформленное в соответствии с требованиями устава.

Для иных общественных объединений

Нотариально удостоверенная или заверенная уполномоченным на то органом общественного объединения копия действующего устава общественного объединения.

Решение полномочного (руководящего или иного) органа общественного объединения о внесении предложения о кандидатурах в состав избирательных комиссий, оформленное в соответствии с требованиями устава, либо решение по этому же вопросу полномочного (руководящего или иного) органа регионального отделения, иного структурного подразделения общественного объединения, наделенного в соответствии с уставом общественного объединения правом принимать такое решение от имени общественного объединения.

Если предложение о кандидатурах вносит региональное отделение, иное структурное подразделение общественного объединения, а в уставе общественного объединения, указанный в пункте 2 вопрос не урегулирован, - решение органа общественного объединения, уполномоченного в соответствии с уставом общественного объединения делегировать полномочия по внесению предложений о кандидатурах в состав территориальных избирательных комиссий, о

делегировании таких полномочий и решение органа, которому делегированы эти полномочия, о внесении предложений в состав территориальных избирательных комиссий.

Для иных субъектов права внесение кандидатур в состав избирательных комиссий

Решение представительного органа муниципального образования, избирательной комиссии предыдущего (действующего) состава, собрания избирателей по месту жительства, работы, службы, учебы.

Кроме того, всеми субъектами права внесения кандидатур должны быть представлены:

2 фотографии лица, предлагаемого в состав избирательных комиссий, размером 3x4 см (без угла).

Письменное согласие гражданина Российской Федерации на его назначение в состав избирательной комиссии.

Копия паспорта или документа заменяющего паспорт гражданина Российской Федерации, содержащего сведения о гражданстве и месте жительства лица, кандидатура которого предложена в состав избирательной комиссии.

Копия документа лица, кандидатура которого предложена в состав избирательной комиссии (трудовой книжки либо справки с основного места работы), подтверждающего сведения об основном месте работы или службы, озанимаемой должности, а при отсутствии основного места работы или службы - копия документа, подтверждающего сведения о рода занятий, т.е. о деятельности, приносящей ему доход или о статусе не работающего лица (пенсионер, безработный, учащийся (с указанием наименования учебного заведения), домохозяйка, временно неработающий).

МО "Хадарский наслег".

Информационное сообщение

Руководствуясь пунктами 4 и 5.1 статьи 27 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» и Устава муниципального образования в связи с истечением срока полномочий, администрация МО «Сыланский наслег» объявляет формирование комиссии избирательной комиссии МО «Сыланский наслег» с правом решающего голоса. Обращаться по адресу: Чуралчинский улус, с. Усун-Кюель, ул. Дьяковского 77 или в электронный адрес: admsylantmo@mail.ru Перечень необходимых документов на сайте МО «Сыланский наслег» sakna.gov.ru

МО "Сыланский наслег".

БИЛЭЭРИИЛЭЭР

Николай Ильич Дьяковский аатыгар бэриллэбит байыаннай билиэт сүплүтүнэн, дьинэ суобунан аабыллар.

Янус Сергеевич Макаров аатыгар бэриллэбит байыаннай билиэт сүплүтүнэн, дьинэ суобунан аабыллар.

Ремонт телевизионной аппаратуры (жк, плазма, кинескоп), бытовой техники (швейные, микроволновки, стиральные машины, сварочные и т.д.) и компьютерной техники (мониторы, принтеры, ноутбуки), а также ремонт сотовых телефонов, планшетов.

Мастерская находится по адресу: ул. Макарова 22. Тел: 8914-111-50-55, 8411-51-41-377.

Күндүтүк саныр ыкса малбыт, тапталлаах аялара аналара

ХОЮТАНОВ Иван Михайлович олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Анна Ивановнага, Галина Ивановнага, сизинэригэр дирин кутурбаммытын тиздэбит. Ленин аатынан уулусса 42 N-дээх дьиз олохтоохторо.

Күндүтүк саныр, убаастыыр адыийдээтэр адыийбит

ЗАХАРОВА Парасковья Петровна ыарахан ыарыыттан соһучу олохтон туораабытынан, оёолоругар, сизинэригэр, хос сизинэригэр, бары аймактарыгар дирин кутурбаммытын тиздэбит.

Убайа Сэмэн Алексеевич Собакин оёолоро, сизинэрэ, кинилэр дьиз кэргэннэрэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

- Ытыктыыр адыийдэрэ Захарова Парасковья Петровна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Марианна Петровнага, Варвара Петровнага, сизинэригэр, хос сизинэригэр Болтоноттон, Кытаанахтан, Чуралчылтан, Дьохуускайтан, Төлөйтөн, Ньурбаттан, Өлүөхүмэттэн Убайдара Уйбаан оёолоро, сизинэрэ.

- Күндү тапталлаах күн күбэй ийэлэрэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ Захарова Парасковья Петровна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Марианна Петровнага, Варвара Петровнага, сизинэригэр, хос сизинэригэр Чуралчытаагы интэринээт-оскуола 1978 сыллаагы ыгулуа.

- Күндү ийэлэрэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ, Чуралчы нэһилигин Бочуоттаах олохтооёо, үлэ бэтэрээна Захарова Парасковья Петровна олохтон туораабытынан, кыһыгар, биригэ үрэммит дөбөрдоругар Варвара Петровна Шевелевага 1980 с. Чуралчытаагы ыспартыбынай интэринээт-оскуола ылуустара, учууталлара Л.М. Винокурова, Т.А. Кривошапкина.

- Күндүтүк саныр адыийдэрэ Захарова Парасковья

Петровна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оёолоругар, сизинэригэр, хос сизинэригэр Собакиннар, Кириллиннар, Старостиннар.

- Умуллубат оёо савстарын кэрэ киһитэ, күндүтүк саныр, миннигэс астаах Захарова Парасковья Петровна - Папа Мама ыарахан ыарыыттан эмискэ олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Марианнага, Варварага, сизинэригэр, хос сизинэригэр, чугас дьонугар Чуралчытаагы оёо ыспартыбынай интэринээт-оскуола 1970 сыллаагы ыгулуа.

- Күндү ийэлэрэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ, Чуралчы нэһилигин Бочуоттаах олохтооёо, үлэ бэтэрээна Захарова Парасковья Петровна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оёолоругар, сизинэригэр, хос сизинэригэр, аймактарыгар Хатылы оскуолатын биригэ бүтэрбит дөбөрдөрө Надя, Роман Кугдаровтар, Семен, Альбина Ивановтар, Петр Массеев.

- ЧРОСИО бэтэрээн үлэһитэ Захарова Парасковья Петровна - Мама Папа ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Марианна Петровнага, Варвара Петровнага, сизинэригэр, хос сизинэригэр, бары аймактарыгар ЧРОСИО кэлэктибэ.

- Ытыктыыр дьуөгэлэрэ, Чуралчы нэһилигин олохтооёо, үлэ бэтэрээна Захарова Парасковья Петровна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Марианнага, Варварага, күтүөттэригэр сизинэригэр, чугас дьонугар биригэ алтыһыт дьуөгэлэрэ Яковлева, Дьяконова, Иванова, Иустинова, Кузьмина.

- Күндүтүк саныр, ытыктыыр дьуөгэ, үлэ бэтэрээна

көстүбүтүн иһин, үчүгэйдик билистэхкэ, сүрдээх дьэбэлээх тыллааёа, барыбытын "быра суох" ытытаһыра. Ларик этиһэ, охсуһа, хадаардаһа сылдыарын хайабыт да өйдөөбөттүт. Кэлин ыраах айан суоппара буолан, бииһи санаабатах сирдэрибинэн сылдыбыта. Бассаалка далбаатаан, быстах-остох сонунун кэлсимрэ. Көрүстэхкэ, үөрүүтүн истээбэтэ.

Ус сыллааёагы Хатылыга оскуолатын бүтэрбиппит 25 сылыгар мустубуппүт. Үөрэммит оскуолабыт, олорбут интэринээппит көтүрүлгэн, таас оскуолаёа маннайгы ылааспыт уругун хатылаабыппыт. Шарик тутуурдаах оёо сыгдьан төттөрү-таары тизтибит уулуссабыт устун хампылпыт. Чуралчыга "Симиир" остолобуойга бэйэбит кэммит муусукатынан дуоһуйа үлүкүлээбиппит, уруахубутун санаспылпыт. Түүнүн Ханас эбэ сайылыгар оёо сааспыт ооньууларын сонньоон, титаранан ылаан, оёолуу мэниктээн, умнуллубат түүнү агаарбыппыт. Ларик ити күнү орус кэтэспитэ. Бу санаатааха, үгүстүтүн кытта бүтэһитин көрсөрүн билбит курдук, ытымаары ааттаһа сагабыта.

Күндү дөбөрдүт Ларик, быдан дьылларга быраһаай! Оёо сааспыт сүрдүк эдэр сааспыт эриэксэ өйдөбүлэ буолан, эн бииһи сүрөхлүтигэр тыһынааххын...

Хатылы орто оскуолатыгар араас сылларга биригэ үөрэммит үөлээнээхтэрэ.

Захарова Парасковья Петровна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оёолоругар, сизинэригэр бары аймактарыгар Мария Григорьевна Старостина, кини оёолоро.

- Чуралчы нэһилигин Бочуоттаах олохтооёо, үлэ бэтэрээна Захарова Парасковья Петровна ыарахан ыарыыттан эмискэ олохтон туораабытынан, оёолоругар, күтүөттэригэр, сизинэригэр, хос сизинэригэр бары аймактарыгар Пятилетка уулусса олохтоохторо.

- Чуралчы нэһилигин Бочуоттаах олохтооёо, үлэ бэтэрээна Захарова Парасковья Петровна олохтон туораабытынан, биригэ үлэһит кэллигэлэригэр Анита Седалищевага, Анна, Игнат Больницкайдарга "Чуралчы" кэлэктиип кэлэктиибэ.

- Тапталлаах эбэтэ, үлэ бэтэрээна, Чуралчы нэһилигин олохтооёо Захарова Парасковья Петровна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, биригэ үлэһит кэллигэлэригэр Парасковья Петровна Макаровага И.М. Павлов аатынан Чуралчы орто оскуолатын кэлэктиибэ.

- Госстрах тэрилтэтигэр биригэ үлэһит истинник саныр кэллигэте Захарова Парасковья Петровна эмискэ олохтон туораабытынан, оёолоругар, сизинэригэр, бары аймактарыгар Мария Ивановна Матеева.

- Күндү дьуөгэлэрэ Захарова Парасковья Петровна эмискэ олохтон туораабытынан, кыргыттарыгар Марианнага, Варяга, сизинэригэр, хос сизинэригэр, кинилэр бары дьиз кэргэттиригэр А.И. Санникова, К.П. Филиппова, В.П. Дьяконова.

Кэриэстэбил

СҮРЭХПИТИГЭР ТЫЫННААХХЫН...

Төһө да чаастаык алтыспатарбыт, хайдах опоробутун күн ахсын сурастатарбыт, оёо саас ситимигэр тиһиллэ сылдыар буоламмыт, санаабытынан, сүрэхпитинэн чугаспыт. Хайабыт даёаны бу 40 хонук устага элбэди толкуйдаатыбыт, оскуола эрдэинээёи хаартыкларбытын сыһамайдаатыбыт, алтыһыт кэмнэрибин санаан ылыһыт. Өйбүтүгэр хайдах даёаны баппат. "Кини аны суох, бассаалка суруйбат, эрийбэт, кэлбэт..." диэ санаатааха, олус ыарахан, Мүчүннээбитинэн тийээн кэллэх, дьэбэлээёинэн суруйуох курдук арай...

Бииһи Ларилыт, Быганов Илларион Семенович, 1973 сыллааха муус устар 8 күнүгэр Хатылы нэһилигэр Марфа, Семен Быгановтарга алтыс, олоёос түгэинээёи оёонон төрөөбүтэ. Эдыийдэрин, убайдарын батыһан, сүүрүүнэн дьарыктаммыта. Оскуолатын, нэһилигин чаһын үгүстүк кэмүсэбитэ. Орус үчүгэйдик уруһуйдуура, уланара. Кыт-кырылас, кыраһаабай бучардааёа Сүрдээх сэмэй, сытыары сыһабаас майгылаах уолу уолуун-кыыстыын бары себүлүүрбүт. Биир да кыһы баттабыттан таргыта, ытаппыта диэн суоёа.

Абатауёитин тухары суоппар буолан, Ларик тикхиһиһкэёа кыра эрдэбиттэн сыстаёаһа. Кылаас похуоттарыгар матаскыһылынан барарбыт. Ларик дьинэн сыгдьан, уолаттар матаскыһылыларын эрдэттэн оңорсооро, ыйан-кэрдэн биэрэрэ. Үтүө, кизн, холку майгылаах, көмөёө түгэниһ кэлэр буолан, үгүс дөбөрдөоёо.

Аармыйаттан кэлэн баран, ыал буолан, түөрт оёолонон, Чакырга олохсуйбута. Улахан дьиз кэргэн, хаһаайстыёа муһатын туһуута. Таһыттан көрдөхкө, сангата суох, сэмэй курдук

Кылаабынай эрдээтэр э.т. - Людмила ГОРОХОВА. Кылаабынай эрдээтэрин солбуулааччы - Елена МАКАРИНСКАЯ. Эппиэттиир сэмрэтээр, сурук отдела - Анна ЗАХАРОВА. Экинээксэ, тыа хаһаайстыбатын отдела - Алексей СЛЕПЦОВ. Карсааттамнар - Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ, Марфа ПЕТРОВА. Таһааччы - Лидия ПОПОВА. Бачээттээчи - Федор ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийсн таһаарааччылар: СР Правительствота, Чуралчы улуһун "Саһа олох" редакциянай-издательскай холбоһук автономнай учуредение. Российскай Федерация Россияндээр СР учуралчыныгэр 2012 с. күнүн тулар 15 күнүгэр регистрациламмыт нумэра - ПИ №ТУ14-0238.

Редакция, издатель аадырыһа: 678670, Чуралчы сэл. Карл Маркс ул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор - 41-332, отделлар - 41-265, 41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru, сайт: sanaoloh.ru, Instagram: @sanaoloh

Бачээтэ сакаас: № 93 (11549) Кээмэй: 2 бач, ливис Ахсаана 750. Хаһыат сыланатэ: 10